

LASTEN KOKEMUKSIA PÄIVÄHOIDOSTA
HYVINKÄÄLLÄ

Leena Kaiterniemi
Hallinnon harjoittelija
Orientaation lähteillä – projekti
Varhaiskasvatuksen maisteriohjelma
Ohjaaja Jyrki Reunamo
Helsingin yliopisto
26.3.2012

Sisältö

1. JOHDANTO	1
2. LASTEN ARVIOITA PÄIVÄHOIDOSTA	2
2.1 Päivähoidossa on mukavaa	2
2.2 Päivähoidossa on kurjaa.....	6
2.3 Pelottavaa päivähoidossa	9
2.4 Päivähoito paremmaksi	11
3. Lähteet	13

1. JOHDANTO

Hyvinkään varhaiskasvatus on mukana Varhaiskasvatuksen Orientaatioprojektissa yhdessä Keski-Uudenmaan kuntien ja Helsingin yliopiston kanssa. Orientaatioprojektissa kehitetään varhaiskasvatustoimintaa ja osana projektia toteutetaan kunnallisen varhaiskasvatuksen laadun arviointi. Arvioinnissa lapset, vanhemmat ja henkilöstö arvioivat päivähoiton laatua omasta näkökulmastaan. Kytkemällä yhteen eri osapuolten arvioinnit saadaan varhaiskasvatuksen sisällöistä monipuolinen kuva.

Tämä raportti keskittyy lasten näkökulman esiintuomiseen. Lasten arvioinnit ovat sisältäneet kysymyksiä päivähoitossa viihtymisestä, kavereista, peloista päivähoitossa, vuorovaikutuksesta päivähoiton aikuisten kanssa sekä lasten toiveista ja ideoista viihtymisen lisäämiseksi päivähoitossa. Kyselyyn on osallistunut Hyvinkäällä 334 lasta, jotka ovat iältään 1 – 7- vuotta. Vastaajista poikia oli 55 % ja tyttöjä 45 %. Lasten vastauksissa esiintyvät nimet on muutettu, muuten vastaukset ovat alkuperäisiä.

Lasten vastauksia on mielenkiintoista käydä läpi yhdessä lapsen kanssa. Asioita voi lähestyä esimerkiksi edellä mainittuihin aiheisiin liittyvän kirjallisuuden avulla. Kirjat voivat toimia keskustelunvirittäjinä ja ajatusten herättäjinä. Samoin erilaisten valokuvien tai muiden kuvien avulla voi avata keskustelua aiheesta luontevasti. Keskustelussa on hyvä edetä aina lapsen mielenkiinnon ja vireystilan mukaan. Aikuinen voi ohjata keskustelua kysymyksillä ja kommentteilla. Jos ne virittävät lapsen ajatuksia, keskustelu voi antaa lisätietoa lapsen mietteistä ja ajatuksista aiheeseen liittyen.

2. LASTEN ARVIOITA PÄIVÄHOIDOSTA

2.1 Päivähoidossa on mukavaa

Pääsääntöisesti lapset viihtyvät päivähoitossa. Lapsista 46 % on sitä mieltä, että päivähoitossa on mukavaa aina ja 37 % sitä mieltä, että päivähoitossa on mukavaa usein. Päivähoitossa on paljon asioita, jotka lapset kokevat mukaviksi. Lasten näkemysten huomioiminen on tärkeää lasten osallisuuden lisäämiseksi ja jotta lapsi voisi kokea olonsa päivähoitossa myönteisenä.

Leikki

Lasten mielestä päivähoitossa mukavinta on leikkiminen ja kaverit. Leikkiminen itsessään on tärkeää. Leikissä nautitaan enneminkin itse leikkimisestä kuin tietyn lopputuloksen saavuttamisesta. Se on lapsen ominta toimintaa ja arvokasta sellaisenaan.

”Kun on vapaata leikkiaikaa.”

”Kun leikki sujuu, että saa leikkiä yksin tai kaverin kanssa.”

”Leikkiminen on hauskaa.”

”Että Saara leikkii mukavasti mun kaa”

Leikki voi oikeastaan olla mitä vain. Mahdollisuus monipuoliseen, lapselle mieluisaan toimintaan lisää viihtymistä päivähoitossa.

”Junaleikki ja autoleikki on kiva”

”Kotileikkei on kiva leikkii”

”Leikkiminen, piirtäminen, mopolla ajaminen käytävällä, lumivuorella kiipeily”

”Kaverit, pehmopalikoilla rakentelu, autotalli ja talot”

”Piirtäminen, leikkiminen, pelaaminen ja askartelu ja ulkonakin on kiva olla”

”Lelut, lauluhetket”

”Poika- ja koiralegolla leikkiminen”

”Leikkiä piilosta, nukkeleikkejä, kotia ja hippaa”

”Leikkiä palomies Samia. Askarrella ja juhlat”

”Kun saa olla prinsessa, kaverit, osa hoitajista, joskus syöminen”

”Se on kivaa vitsailua kun ei pidä päätä tyynyillä silloin kun aikuinen ei oo paikalla”

Lapset käyttävät tiloja luovasti ja kehittelevät niihin omia leikkejään myös huoneen tai tilan varsinaisen käyttötarkoituksen lisäksi, jos siihen annetaan mahdollisuus. Kasvattajat vaikuttavat leikkiympäristöön tekemällä leikille tilaa ja antamalla leikkiin erilaisia välineitä. Lasten oppimisympäristön rakentamisessa tulee ottaa huomioon yhden lapsen, pienryhmätoiminnan ja koko ryhmän toiminta. Pienetkin tilat tai nurkkaukset voidaan hyödyntää leikkirauhan lisäämiseksi.

- "Leikkikotileikki yläkerrassa on mukavaa"*
- "Salissa leikkiminen"*
- "Kun mä leikin nukkarissa ja poneilla"*
- "Verstaassa oleminen (lapset leikkivät lähinnä kauppaleikkiä tilassa) = se on leikkipaikka"*
- "Lepparissa (siellä levätään ja siellä saa leikkiä)"*
- "Käytävällä oleminen"*
- "Ulkona leikkiminen on myös kivaa"*

Liikkuminen ja ulkoilu

Lapset leikkivät ja liikkuvat luonnostaan. Lasten liikunnalliset kiinnostuksen kohteet voivat olla erilaisia riippuen lapsesta luonteen laadun mukaan. Liikunnalliset leikit ja liikunnan monipuolisuus ovat lapsille tärkeitä asioita.

- "Siellä voi urheilla"*
- "Pomppukeinussa pomppiminen ja keinuminen"*
- "Mopolla ajaminen käytävällä"*
- "Sählyn pelaaminen"*
- "Pomppupalloilla pomppiminen"*
- "Mahalautoilla meneminen"*
- "Tanssiminen"*
- "Retket, jumppa ja sitten kun saa kesällä ajella pyörillä"*
- "Lumivuorella kiipeily, lumilinnan rakentaminen"*
- "Jumpat on kyllä kivoja"*
- "Hoitajien ohjaamat jumppa tuokiot"*
- "Jumppasalin rata"*

Ulkoilu kuuluu päivähoidon arkeen ja monet lapset pitävät ulkoilemisesta. Pihaleikeissä lapset oppivat neuvottelemaan ja sopimaan säännöistä. Vuodenaikoihin liittyvät urheilulajit ja niistä nauttiminen tulevat ilmi lasten vastauksissa.

- "Ulkona on kivaa"*
- "Kun me luistellaan ja ollaan pulkkamäessä"*
- "Hiihtäminen"*
- "Päiväkodin retket, kaikki ulkoilemisasiat"*
- "Kun ollaan ulkona ja leikitään"*
- "Ulkoilu on kivaa ja siellä winksin leikkiminen"*
- "Ku ulkoillaan ja leikitään kavereitten kans myös"*

Muut toiminnat päivähoidossa

Musiikki, askartelut, piirtäminen ja värittäminen houkuttelevat lapsia aktiiviseen toimintaan. Ne tarjoavat mahdollisuuden elämyksiin, itsensä toteuttamiseen ja luovuuden kehittymiseen.

- "Lauluhetket yleensä, yhteislaulut"*
- "Se on kivaa kun lauletaan tai jollain on synttärit"*
- "Tanssiminen ja laulaminen"*
- "Siellä on mukava laulaa ja askarrella"*

"Hamahelmillä on kiva tehdä"
"Muovailu, leikkiminen, piirtäminen, askartelu"
"On kivaa askarrella"
"Piirtäminen, värittäminen, palapelit"
"Kun saa värittää niin paljon värityskuvia kuin tahtoo"

Isompien lasten mielenkiinto suuntautuu jo oppimiseen ja mm. eskarihommat koetaan mielekkäinä. Oppimisvalmiuksia kehitetään leikin avulla, esiopetuksessa tietosisältöjen ja faktojen opettaminen ei ole ensisijaista..

"Tykkään kovasti matikasta ja äidinkielestä",
"Ekapeli ja locigot"
"Uusien asioiden oppiminen"
"Tietokoneella pelaaminen ja lukunurkassa oleminen"
"Tehtävät ja pekka töpöhäntä"
"Mukavaa kun ei tule läksyjä joka päivä. Läksyt ovat helppoja se on mukavaa"

Lasten näkemysten huomioiminen ei kuitenkaan tarkoita, että päivähoitossa toteutettaisiin aina vain lasten toiveet ja mieliteot. Oppiakseen yhteisön jäseneksi lapsi tarvitsee myös tapa-, normi- ja moraalisuhteita. Päiväkoti, perhepäiväkoti eikä kotikaan voi olla paikka, jossa määrää alle kouluikäinen. Lapsi ei voi tietää, mitä hän ei vielä tiedä tai osaa, siksi lapsia ohjataan myös toimintaan, joka joskus ulottuu lapsen mukavuusalueen ulkopuolelle. Kaikessa toiminnassa on kuitenkin tärkeintä lapsen etu ja se, että lapsella on hyvä ja turvallinen olo ja häntä ympäröivät turvalliset puitteet turvalliset aikuiset.

Kaverit

Päivähoitossa on kavereita tarjolla. Vertaisryhmissä toimiessaan lapset saavat kokemuksen yhteisön jäsenyydestä. Lapsista 58 % kertoo, että heillä on kavereita aina ja 32 % että heillä on yleensä kavereita. Kokemus liittymisestä ryhmän jäseneksi on lapselle merkittävä ja se vaikuttaa siihen, miten hän tulevaisuudessa liittyy erilaisiin ryhmiin ja on niiden jäsen. Myönteiset kokemukset vertaisryhmään kuulumisesta lisäävät päivähoitossa viihtymistä.

"Saa uusia ystäviä"
"Se, että on muita lapsia"
"Mul on siellä kavereita"
"Kaverit on mukavia, kaverit ei kiusaa"
"Kun Matti on päiväkodissa"
"Jos näkyy Kallea koska Kalle on paras kaveri"
"Silloin kun paras kaveri on paikalla"
"Kaverit ja ku leikitään kavereitten kanssa leluilla"
"Kaverit leikkivät mun kanssa"

Kavereiden kanssa on kiva pelata, ulkoilla, peuhata ja leikkiä erilaisia leikkejä.

"Leikkii, meil on niin paljon leikki-ideoita!"
"Leikkiä itse keksittyjä leikkejä kavereiden kanssa"
"Leikkiä ja joskus vain olla niiden kanssa"
"Pelata kimbleä, leikkiä, ulkoilla"
"Leikkiä koti leikkiä sekä pelata"
"Leikkiä heppatalilla, liukumäessä, pelata ja prinsessoilla"
"Leikkiä merirosvoa tai legoilla tai peliä. Ja tehdä pistelytöitä"
"Leikitään kissoja (erilaisia eläimiä), roolipuvuilla leikkiminen ja kotileikki"
"Lumihommat on suosikki"
"Ajaa mopoilla, kiivetä puolapuilla, pelata sählyä, pomppia ja peuhata muototyynyillä"
"Leikkiä ja olla ulkona piilosta ja kaikkee sellasta"

Välillä lapset kaipaavat aikaa ja rauhaa omille tekemisilleen ja lapsen on hyvä pystyä toimimaan myös itsekseen. Päivähoidossa lapsille on tarjottava mahdollisuus rauhoittumiseen ja lepäämiseen.

"Kun saa välillä olla rauhassakin"
"Kun saa leikkiä yksin junilla"
"Ne että saa leikkiä yksin tai kaverin kans"
"Kivaa on nukkua"
"Kun saa nukkua päiväunia"
"Nukkarissa sadun kuunteleminen"

Ruokailu

Päivähoitoruokailun tavoitteena on edistää lasten terveyttä ja ylläpitää vireyttä hoitopäivän aikana. Lasten ravinnon tarve on hyvin yksilöllinen ja samanikäisilläkin lapsilla erot voivat olla huomattavia. Terveen leikki-ikäisen lapsen ruokahalu vaihtelee myös kausittain.

"Syöminen jos on hyvää ruokaa"
"Ruoka on hyvää"
"Kaikki syöminen"
"Jouluruoka oli vähäsen hyvää"
"Kun saa nukkua päiväunia, saa piirtää ja saa syödä ruokaa"
"Kiva syödä aamupalaa"

Vuorovaikutus aikuisten kanssa

Kasvattajan ja lapsen välinen vuorovaikutus on jatkuvasti läsnä päivähoidossa. Lämmin ja ystävällinen vuorovaikutus on tärkeä lapsen turvallisuuden tunteen syntymiselle. Pääsääntöisesti lapsilla on hyvää sanottavaa päivähoidon aikuisista. Lapsista 85 % kokee, että aikuiset kuuntelevat heitä ainakin useimmiten. Lapsen yksilöllinen huomiointi vaatii kasvattajalta monipuolisia taitoja ja herkkyyttä havaita, miten kukin lapsi muodostaa kontaktin ympäristöönsä.

"Kun Marja antaa mennä syliin"
"Lohduttavat aikuiset"
"Hoitaja on kiva"
"kiva kun saa olla hoitajalla"
"Kun saa pelata aikuisten kanssa"
"Hoitotädit ovat ihania"
"Aikuiset ovat mukavia, uusi opekin on kiva"
"Tutut aikuiset"
"Hoitajat (koska auttavat jos muut lapset kiusaavat)"
"Kun aikuiset sanoo mitä tehdään ja me uskotaan aikuisia"

2.2 Päivähoidossa on kurjaa

Päivähoitoon liittyy myös seikkoja, joista lapset eivät pidä. Lapsista 2 % ei koe päiväkodissa olevan mukavaa koskaan ja 12 % on sitä mieltä, että mukavaa on vain joskus. Päiväkotiin ei haluaisi ollenkaan mennä 5 % lapsista ja 8 %:sta tuntuu usein niin, että päiväkotiin meneminen ei ole mukavaa.

Kiusaaminen

Lapset kertovat, että päiväkodissa on kurjaa kun kiusataan. Tapahtuu lyömisiä, tönimisiä ja nimitteilyä, vallankäyttöä ja juonittelua. Lapset kiusaavat toisiaan eniten vapaan leikin aikana niin sisällä kuin ulkona. Päiväkodin henkilökunnan on joskus vaikea erottaa kiusaamista lasten nahistelusta ja muista konflikteista. Kiusaamisen tunnistaminen ja siihen puuttuminen on kuitenkin erittäin tärkeää. Aikuisten toiminta lapsiryhmässä on keskeistä kiusaamisen ehkäisyssä. Lapsia tulee myös rohkaista kertomaan kiusaamis- ja konfliktitilanteista. Vanhempien ja päiväkodin yhteinen vuoropuhelu on tärkeää, jotta kiusaamiseen voidaan puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

"Kiusaus on musta kurjaa"
"Kaveri on välillä kiusannut"
"Kun kaikki kiusaa mua"
"Kurjaa on kun Antti joskus satuttaa ja puhuu rumia sanoja"
"Jotkut tönii toisia ja lyö toisia ja kun leluja otetaan kädestä"
"Tietty kaveri haukkuu usein. Toiset lapset komentaa ja välillä kiusaa"
"Se on kurjaa kun kukaan ei anna mulle pulkkaa. Sitten se on kurjaa, kun mun pitää syödä kaikki"
"Se kun kaveri potkii ja heittää lumipallolla selkään, lyöminen"

9 % lapsista kokee, että heillä on kavereita vain joskus ja 1 % kokee, että heillä ei koskaan ole kavereita. Ryhmästä poissulkeminen ja leikkien ulkopuolelle jättäminen on yleinen kiusaamisen muoto. Tuntuu pahalta, jos toiset eivät ota leikkiin. Aikuiset voivat tukea lasten leikkiä vahvistamalla lasten välisiä suhteita ja sosiaalisia taitoja.

"Kun kukaan ei leiki minun kanssa"
"Se kun ei ole kaveria, pitää leikkiä yksin"
"Joskus joku on sanonut että ei saa tulla leikkiin mukaan"
"No se kun kaveri ei tuu leikkiin mun kanssa, no se ku muo raavitaan"
"Kun ne ei ota leikkiin mukaan ja sitä sattuu usein"
"Kun ne ei leiki mun kanssa ja kun ne leikkii tyhmiä leikkejä"
"Kaverit sanoo, että ei saa tulla mukaan leikkimään"
"Kun kukaan ei leiki mun kaa ulkona"

Kavereiden kesken on sattunut myös muita kurjia juttuja, melko usein ne näyttävät liittyvän erimielisyyksiin ja keskinäisiin nahinointeihin. Leikeistä tms. sopiminen opettaa yhteisössä toimimisen sääntöjä ja vaatimuksia, joten leikissä saa ja pitääkin olla ristiriitoja. Konfliktitilanteissa lapsi voi harjoitella oman puolen pitämisen taitoja. Lapsilla on tietysti myös konflikteja, joita he eivät vielä keskenään kykene ratkaisemaan. Kasvattajalta vaaditaankin herkkyyttä huomata milloin lasten väliin konflikteihin tulee puuttua.

"Välillä on tullut pieniä tappeluita, ettei oo tullu asiasta yhteisymmärrystä"
"Mua on tönäisty pihalla, musta on menty kertomaan vaikka en ole tehnyt mitään, kun ajetaan takaa, hippaleikki koska siinä mä olen tosi huono"
"Kerran tuli riitaa kenen vuoro on puhua"
"Ollaan kaaduttu kaverin kanssa, kun törmättiin ensin yhteen"
"Kun päät kolahti yhteen alkoi minua itkettä"
"Jennin kanssa tuli kerran vähän riitaa leikeissä mutta saimme sovittua ja olemme kavereita"
"Jos joku on keskeyttänyt leikit "
"On tullut riitaa leikeistä, kun toinen haluaa toista ja toinen toista leikkiä"
"Se itketti vähän, kun piti olla rosvo rosvo-ja-poliisi-leikissä"
"Oon joutunut leikkimään piilosta"

Lasten kuunteleminen

Vaikka lapset pääsääntöisesti pitävät päivähoidon aikuisista, aina vuorovaikutus ei kuitenkaan ole mutkatonta ja myönteistä. Lapsista 3 % kokee, että heitä ei kuunnella koskaan ja 12 % että heitä kuunnellaan vain joskus. On tärkeää, että kasvattajat ovat päivän kaikissa tilanteissa aidosti läsnä. Mitä pienempi lapsi on, sitä enemmän hän tarvitsee myös aikuisen syyliä.

"Haluaisin harrastaa puhetta niiden aikuisten kanssa mutta ne kääntää vaan päänsä pois"
"En mitään, vaikka ne ei kuuntele mua edes ,ne vaan sanoo hyss hyss"
"Jos joku kiusaa ja häiritsee minua tai minun leikkiä, niin aikuinen auttaisi"
"Se on kurjaa ku aikuiset ei kuuntele"
"Kun kohdellaan epäreilusti eikä kuunnella mitä on oikeasti tapahtunut"

Aikuiset joutuvat asettamaan rajoja, mutta lasten mielestä aikuiset päättävät välillä liikaa asioita ja aikatauluttavat lasten leikkejä. Leikin lopettaminen on lapsille yleensä vaikeaa, ja siitä syntyy hel-

posti riitaa. Irrottautuminen leikistä käy helpommin, kun siihen saa valmistautua; ennen määräaikaa lapselle kannattaa ilmoittaa, että on enää pieni hetki leikkiaikaa jäljellä. Rajoja tarvitaan, kun lapsi haluaa jotakin, jota ei voi saada, tai hän joutuu odottamaan sitä. Vähitellen lapsi oppii ottamaan huomioon toisten tarpeita ja yhteisiä pelisääntöjä ja hoitamaan yhteisiä velvollisuuksia ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti.

"Pitää aina tehdä mitä aikuiset päättää"

"Lelujen siivoaminen vaikka ei olisi sotkenutkaan tai leikkinytkään"

"No kun just kun leikkii jotain hyvää leikkiä niin pitää mennä ulos tai syömään"

"Kun ei saa mennä vapaasti leikkimään. Kun aina pitää valita vaan yksi leikki"

"Kun aina ei saa leikkiä kenen kanssa itse haluaa"

Vanhempia ikävä

Päivähoidossa tulee välillä ikävä vanhempia. Päivähoidossa oleminen on pienelle lapselle ennen kaikkea erotilanne. Lapsen sopeutumisessa päivähoitopaikkaan vaikuttavat mm. lapsen temperamentti, ikä ja aiemmat kokemukset. Päivähoitopaikan toimintatavoilla ja arjen sujumisella on suuri merkitys. Lapsen on tärkeää saada ilmaista ikäväänsä ja kokea tulevansa ymmärretyksi ja hyväksytyksi.

"Päivä liika pitkä"

"Äitiä ikävä"

"Mua harmittaa kun sä lähdet pois"

"Ei muuta mälsää kun se että kun äiti ei tule hakemaan (äitiä kova ikävä)"

"Kun on ikävä isää ja äitiä"

"Toisinaan on kurjaa erota vanhemmista"

"Kun tulee ikävä äitiä, minulla on usein ikävä päivällä perhettä"

"Pelkään että minua ei tulla hakemaan"

Lepohetket

Päiväkotien lepo hetken liittyy tuntemuksia, jotka lapset kokevat epämukavina. Aina ei nukuta ja silloin lepo hetki voi tuntua pitkältä ja turhauttavalta. Joku haluaisi nukkua, mutta ei koe saavansa riittävää rauhaa. Päivälevon tarve vaihtelee lapsilla melkoisesti.

"Kaikista tyhmin on käydä nukkumassa päiväunia"

"Ei mikään tai kun me mennään nukkumaan"

"Nukkuminen, koska täytyy nukkua pitkään aikaan. Ei saa herätä"

"Kun siellä aina pitää nukkua ja mä en saa unta"

"Se on tylsää kun pitää nukkua"

"Kun siellä aina pitää nukkua ja mä en saa unta"

"Nukkarissa pelleillään ja en voi nukkua rauhassa"

Ruokailu

Kuten aiemmassa kappaleessa jo todettiin, ruokahalun vaihtelut lapsilla ovat yleensä aivan normaaleja. Myös mieltymyksen eri ruokia kohtaan vaikuttavat siihen, kuinka mukavaksi ruokailuhetki koetaan. Lasta kannustetaan kuitenkin tutustumaan uusiin ruoka-aineisiin ja maistamaan erilaisia ruokia.

"Koskaan ei tarvitsisi olla pinaattikeittoa tai hernekeittoa"
"Kun ruoka loppuu kesken eikä saa lisää"
"Tomaatin ja juuston syömisestä, et on pakko syödä ne"
"Joka aamu pelkkää puuroo"
"Pitää ruokailla"

2.3 Pelottavaa päivähoitossa

Lapsista 68 % ei koe pelkäävänsä päivähoitossa.

"Ei mua ikinä pelota päiväkodissa"
"Ei ikinä mikään"
"Ei minua pelota"
"Ei mikään"

Kuitenkin n. kolmannes lapsista pelkää päivähoitossa siten, että 25 %:a on joskus pelottanut vähän, 6 %:a pelottaa välillä ja 1 % sanoo, että päivähoitossa pelottaa. Lasten luonteissa ja temperamenteissa on eroja. Toiset lapset ovat herkempiä ja pelkäävät useammin kuin toiset. Pelot lieventyvät ja menevät yleensä ohi lapsen kasvaessa.

Lasten pelonaiheet ovat yksilöllisiä, joskus yllättäviäkin. Aikuisilta vaaditaan herkkyyttä aistia lapsen tunnetiloja. Lapsen pelkoa tulee lähestyä ikä- ja kehitystason mukaisesti. Mitä pienempi lapsi, sitä tärkeämpää on aikuisen turvallinen syli ja läheisyys. Mutta myös vaikeat tunteet, kuten pelko, kuuluvat ihmisyyteen; peloista ei ole tarkoitus päästä täysin eroon. Lapsen tunne-elämän tasapainoisen kehittymisen kannalta on hyvä, jos lapselle pystytään välittämään sellainen kokemus, että pelkääminen ei ole vaarallista, kaikki pelkäävät joskus ja että ikävistäkin asioista voi puhua.

"Jos sähköt menee poikki"
"Jos tulee ukonilma"
"Jumpassa pelottaa kiivetä puolapuita"
"Ketun ruoka-aika -leikistä en tykännyt, kun siinä pitää juosta karkuun"
"Kun ei tullut kakkaa pönttöo"
"Kun mua syytetään. Kun aikuiset on vihaisia"
"Se kun aikuiset on kova äänisiä ja kun aikuiselle mennään sanomaan"
"Kun äiti ei ole siellä ja jos kukaan ei auta kun tarvitsen apua jossain asiassa"

"Kun pitää katsoa silmiin"
"Puhuminen mutta ei se pelota aina"

Päivälepo

Päivälepo päivähoitossa aiheuttaa lapsille pelkoja. Nukkumaan meneminen saattaa olla äärimmäisen herkkä tilanne lapselle, jolloin tulee helposti ikävä äitiä ja isää, omaa sänkyä ja kodin turvaa. Pimeä huone on pelottava paikka ja se voi virittää mielikuvituksen otolliseksi erilaisille hirviö- ja kummitusjutuille. Kun lapsi tulee esim. perhepäivähoidosta varahoitoon päiväkotiin, erilaiset käytännöt ja rutiinit voivat hämmentää ja aiheuttaa pelon tunteita.

"Se, että pitää mennä nukkumaan.
"Nukkarissa on pelottanu, joku vaan on pelottanu.
"Kun minun sänky ei ole siellä, en nuku kenenkään kaverin vieressä (saattaa tarkoittaa sitä, kun nukkumipaikkaa muutettiin)"
"Nukkumipaikalle tulee hirviö.
"Jos joku kertoo haamusatuja niin alkaa pelottaa"
"Kun on liian pimeää päiväunilla. Mua pelottaa myös, että aikuiset näyttää ihan pimeiltä siellä"
"Se kun on pimeää nukkumahuoneessa se kun se matto on siinä edessä. Haluaisin edes vähän nukkumahuoneeseen valaistusta"
"Kaijalla ei pelota mikään. Varahoidossa pelottaa kun siellä aina sammutetaan valot silloin kun otetaan päiväunet"

Muita pelon aiheita

Uusien aikuisten tapaaminen sekä erityiset, uudentyyppiset tapahtumat voivat olla lapsille jännittäviä.

"Jos aikuiset vaihtuu kokoajan"
"Uudet vieraat hoitajat"
"Vieraat aikuiset, kovat äänet"
"Ei mikään.. tai jos tulee joku uusi päiväkodin hoitaja"
"Kun vastaanottava hoitaja onkin vieras eikä tuttu ja turvallinen"
"Kun joku yllättää (uudet tilanteet)"
"jännittää jos lähtee vieraaseen paikkaan, esimerkiksi uimahallissa käynti pelotti, vaikka kaikki menikin sitten hyvin"

Kiusaaminen ja erimielisyydet tai toisten lasten liian rajut leikit pelottavat osaa lapsista.

"Jotkut isommat lapset joilla on rajuja leikkejä ja ne voi kiusata"
"Jos kaveri on säikäyttänyt"
"Se et ku tulee pieni erimielisyyksiä et mua lyödään"
"Jos joku kiusaa"
"Kun Eeva joskus pelästyttää mua"
"Koska muut karjuu"

Lapsen pelko saa usein aikuisessa aikaan vahvoja tunteita. Joskus voi joutua miettimään, onko kyseessä aito pelko tai vaikkapa lapsen yritys hakea huomiota. Lapset voivat rajoja ja huomiota hakiessaan käyttää yllättäviäkin keinoja ja pelkäämistä voidaan joskus käyttää myös tähän tarkoitukseen. Tällä ei tarkoiteta lapsen pelkojen vähättelyä; aikuinen voi miettiä, mistä perimmiltään voisi olla kyse ja tilanteen mukaan tarjota lapselle lisää yhteistä rauhallista aikaa ja huomiota, kenties lapsen mieltä painavan huolen käsittelyä yhdessä tai turvallista rajojen asettelua.

2.4 Päivähoito paremmaksi

Lasten toiveet siitä, miten päiväkotitoimi olisi mukavampi paikka, vaihtelevat varsin pienistä konkreettisista toiveista suurempiin kokonaisuuksiin. Jotta ympäristö innostaisi kehittyvään leikkiin, ympäristöä pitää uudistaa ja kehittää. Vaikka lasten ideat voivat vaikuttaa lennokkailta, suunnittelu ja toteutus yhdessä heidän kanssaan voi luoda aivan uusia leikin mahdollisuuksia.

”Että sinne tulisi Hop Lop, siitä tulisi kyllä kiva tarha”

”Lisää kiipeilytelineitä ja keinoja. Vesileikkejä voisi olla useammin”

”Haluaisin muuttaa päiväkodin Huimalaksi: voisi pomppia pomppulinnoissa, laskea mäkeä, kulkea labyrintissa”

”Pikkusali vesileikkihuoneesta, pomppuseinät tilalle”

”Haluaisin et ois kokonaan Linna Hotelli, siellä olis paljon vettä, siellä ei käveltäisi laisinkaan, uitaisiin vaan tai hiihdettäisiin”

”Lisää palloja ja semmoinen huone olisi kiva, ettei sinne aikuiset saa tulla. olisi kiva jos olisi väärinpäin-päivä”

”Naamiaisasuja, discon. Saisi soittaa pianoa, kun sellainen siellä on. Että olisi banaaneja ja olisi kukkia, joita saisi kastella. Paljon pahvia ja muita askarteluvälineitä. Ei tarvitse muuttaa mitään”

”Reijon pitää korjata lamppu vessasta”

Lapsilla on ehdotuksia myös päivähoiton tapojen ja rutiinien kehittämiseksi.

”Joskus voisi olla vaikka yllärijuhlia”

”Haluaisin, että muutetaan tavat sellaisiksi kuin me halutaan. Että ei mentäis ulos, koska aina pitää laittaa kurahousut. Lisää barbeja! Haluaisin, että mua ei kiusattaisi yhtään”

”Haluaisin että päiväkodissa pidettäisiin aina juhlia. Olisi kiva jos siellä saisi lemppariruokaa”

”Karkkipäivä, ei tarvis mennä päiväunille tai syödä puuroa kun se on aika pahaa”

”Haluaisin vain lukea lepoheikellällä kirjoja”

”Että voisi saada ruokaa jos tulee nälkä leikkiessä”

”Että siellä olisi mehua, että siellä olisi pehmoleluja. Haluaisin ettei tarvitsisi mennä päiväunille”

Lelut ovat kovassa käytössä päiväkodeissa ja niiden uusimistarpeita tuli esiin lasten vastauksissa.

”Kyniä pitäisi olla enemmän”

”Yksi pussi lisää pikku legoja”

"Ihan jotain uutta sellasta kaivuria, kun se vanha on mennyt rikki"
"Uusia leluja, on vanhoja vähän risoja autoja"
"Uusia piirustus kuvia ja tehtäväkirjoja"
"Sellaisia hienoja pukuja, joihin voi pukeutua ja joiden kanssa voi leikkiä muotileikkiä"
"Kukkia, salama-autoja, rattikelkka, karkkia"
"Uusia leluja ja enemmän tilaa jätskiä voisi olla useammin"
"Lisää barbinvaatteita, että kotileikissä olisi aina oikeita ruokia ja kaikki toimis ihan oikeesti, uusia kyniä"

Päiväkodeissa on hyvä käydä pedagogista keskustelua lapsen leikin tukemiseen liittyvistä asioista: ympäristön houkuttelevuudesta, materiaaleista, lasten kiinnostuksen kohteista sekä lasten kehityksen vaiheista. Päiväkodin arjessa kaikki toiminta tulee perustua yhteisiin linjauksiin ja tavoitteisiin.

Lapset ovat arvioineet päivähoitoa varsin myönteisesti. On kuitenkin syytä huomioida ne seikat, jotka tekevät lasten päivähoidossa olemisesta kurjaa tai jotka lapsia päivähoidossa pelottavat. Kehittämistyössä lasten näkemykset ovat arvokkaita suunnannäyttäjiä. Muutosten ei välttämättä tarvitse olla suuria; jo pienillä käytännön toimenpiteillä voidaan saada lapsen päivä mukavammaksi. Päivähoidon henkilöstön ja vanhempien yhteinen keskustelu ja kasvatuskumppanuus lisäävät lapsen äänen kuulumista päivähoidon arjessa.

Lasten terveiset päivähoidon aikuisille:

"Minä haluaisin ottaa autoja sinne mukaan"
"En mitään. Ehkä että ei saa ärjyä"
"Vaikka, Leikkisivät kanssani"
"Tädit on kivoja. On kivaa leikkiä ulkona"
"Minä tykkään niistä!"
"Haluan antaa niille pusun"
"Kukan niille"
"On mukava olla päiväkodissa. Kaikki tädit on kivoja! On hauska, että aikuiset voi määrätä, että ketään ei kiusata ja satuteta. On kivaa, kun luette sadun"

3. Lähteet

Hermansson, Elina: Lapsilähtöinen kasvatusta ja curling-vanhemmuus
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=lok00034

Lapsi, perhe ja ruoka. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2004:11
pre20090115.stm.fi/pr1095673148360/passthru.pdf

Lastentarhanopettajaliiton esitteet:

Lastentarhanopettaja - varhaiskasvatuksen asiantuntija ja ammattilainen, 2005

Parasta aikaa päiväkodissa, 2006

Leikkiä ja oppimisen iloa

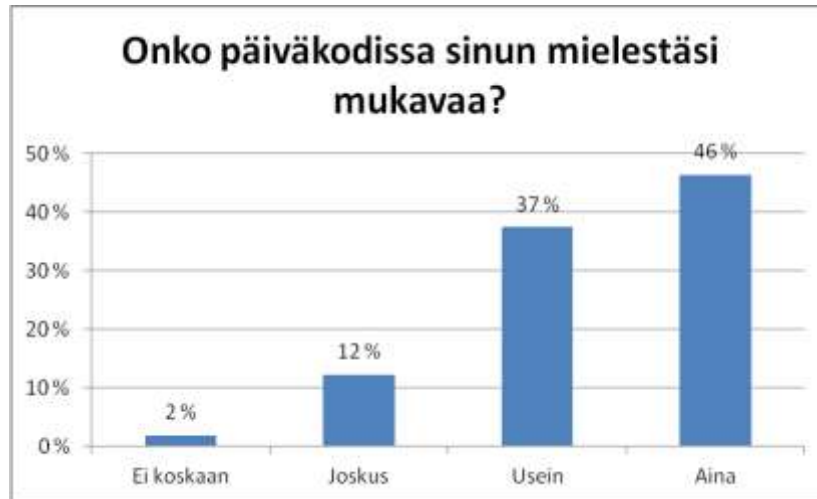
Leikin aika

http://www.lastentarha.fi/portal/page?_pageid=535,474579&_dad=portal&_schema=PORTAL

Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Kiusaaminen on arkipäivää myös päiväkodissa
www.mll.fi/ajankohtaista/tiedotteet_ja_uutiset/?x41088

Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Rajojen asettaminen

http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/vanhemmuus_ja_kasvatus/rajojen_asettaminen/

LIITE 1.**YHTEENVETO ARVIOINNISTA****Päivähoidossa on mukavaa**

Mukavinta päivähoitossa on leikkiminen sekä kaverit. Myös ulkoilu ja liikunta miellyttävät lapsia. Muuta mukavaa tekemistä ovat piirtäminen ja värittäminen, askartelu, musiikki ja esiopetusasiat.

Kavereiden kanssa lapset haluavat leikkiä, pelata ja ulkoilla.

Vuorovaikutus lasten ja päivähoiton aikuisten välillä on tärkeä viihtymiseen vaikuttava seikka.

Päivähoidossa on kurjaa

Kurjinta päivähoitossa on kiusaaminen ja leikeistä pois jääminen. Myös kavereiden keskinäiset riidat ja nahistelut harmittavat lapsia. Vanhempien ikävöinti sekä se, että päivähoiton aikuiset eivät aina kuuntele lasta, tekee päivästä kurjan. Lepohetken ja ruokailuun liittyy myös seikkoja, jotka eivät lapsista tunnu mukavilta.

Päivähoidossa pelottaa

Pelottavia asioita päivähoidossa ovat päivälepo ja pimeä huone, vieraat aikuiset, kiusaaminen ja uusien, yllättävien tilanteiden aiheuttama jännitys.

Päivähoito paremmaksi

Lapset toivoisivat päivähoitoon erilaisia leikkimahdollisuuksia, ympäristön muokkausta. Tarvetta olisi myös uusille leluille ja askartelutarvikkeille.